

ACTE D'INVESTIDURA 'HONORIS' MIGUEL VALCÁRCEL

PARANIMF 31 MARÇ 2011

Autoritats en la taula

- *Excel·lentíssims senyors rectors magnífics de la Universitat de Còrdova, i de la Universitat de ...*
- *Il·lustríssima senyora secretària autonòmica de universitat i ciència*
- *Excel·lentíssim senyor president del Consell Social de la Universitat de València*
- *Il·lustríssima senyora secretària general de la Universitat de València,*
il·lustríssim senyor director de ...

Fora de taula

- *Excel·lentíssimes i digníssimes autoritats*
- *Vicerectores i vicerectors*
- *Antics rectors ...*
- *Deganes i degans, directores i directors de centres, instituts i departaments*
- *Sr^a sindica de greuges de la Universitat de Valencia*
- *Il·lustríssim doctor Miguel Valcárcel Cases*
- *Nous doctors per la Universitat de València del curs acadèmic 2009-2010*
- *Membres de la comunitat universitària, del Consell de Govern i del Claustre, del Consell Social, i de les fundacions de la Universitat de València*
- *Amigues i amics / senyores i senyors*

En primer lloc, permeteu-me que comence la meua intervenció de cloenda d'aquest solemne acte acadèmic expressant la més afectuosa felicitació als nous doctors i a les noves doctores, que acaben de ser investits en representació de les dues-centes huitanta-set tesis defensades en la Universitat de València durant el curs acadèmic 2009-2010. Es tracta d'una quantitat importantíssima, però vull remarcar sobretot l'alta qualitat dels seus continguts, tal com ho evidencia també la producció científica d'ells derivada.

A aquesta representació que ha pres part en la cerimònia d'investidura que acabem de presenciar, i per extensió, a totes i tots, els i les nous doctors i doctores del passat curs acadèmic, els transmetem l'expressió de la més calorosa enhorabona institucional.

Vos felicite molt especialment pel vostre treball i pel vostre esforç personals, que han estat guardonats amb aquest reconeixement acadèmic del vostre èxit. Les tesis doctorals expressen habitualment els resultats més significatius

derivats de les primeres investigacions, de la primera experiència en l'abordatge i resolució d'un problema científic, el rigor científic, l'emoció enfront de l'originalitat dels resultats, la passió per la ciència, en síntesi. Aquestes aportacions, després de la seua corresponent avaluació, permeten l'accés al màxim grau acadèmic que pot obtindre's en la universitat: el grau de doctor, la culminació de la vostra formació investigadora, el reconeixement acadèmic de la vostra capacitat i responsabilitat per a desenvolupar coneixement nou amb criteri científic propi. En suma, per a complir la noble missió de fer ciència.

Com acabem de veure, la bigarrada varietat dels colors de les mussetes i dels birrets mostren també la diversitat dels camps de coneixement que es cultiven en els departaments, instituts i centres de la nostra centenària Universitat de València-Estudi General. Perquè la cerimònia d'investidura de nous doctors i doctores és un dels actes acadèmics més significatius de l'any, perquè demostra que la institució universitària està viva, i perquè constata la renovació de la seua capacitat científica i creadora, i de la seua força investigadora. Tal com diu el vell cantar acadèmic amb el qual tancarem aquest solemne acte: *Que la nostra alma mater, vivat, crescat, floreat.*

Servisquen aquestes paraules dirigides als nous doctors i doctores per a transmetre-vos l'orgull de pertànyer i de ser doctors per la nostra universitat, i també per a estimular-vos, animar-vos a continuar alimentant la inquietud i la il·lusió que va motivar la realització de la vostra tesi doctoral, que culmina així els vostres estudis de grau i de postgrau, conreant el vostre esperit de recerca del coneixement i la vostra decidida voluntat de créixer en saviesa, i subratlle la paraula 'decidida' perquè realitzar una tesi doctoral és una tasca que requereix compromís i motivació, esforç i treball com he esmentat anteriorment, complint així l'exhortació de l'insigne erudit i assessor dels jurats de la ciutat de València en el segle catorze, Francesc Eximenis, la citació del qual "Ameu saviesa i bon saber..." presideix aquest Paranimf.

Rebeu vosaltres, però també els vostres directors i directores de tesis, així com tot el personal dels departaments, instituts i centres on s'ha desenvolupat el treball de tesi, la felicitació per aquest guardó, junt amb la gratitud institucional per l'esforç i compromís desplegat per la comunitat universitària per al manteniment d'una àmplia i variada oferta de programes de doctorat, trenta-quatre dels quals han rebut el segell d'Esmement de Qualitat del Ministeri d'Educació, el nombre més elevat del nostre entorn. Açó, juntament a l'alt

percentatge d'alumnes estrangers, dóna fe del prestigi internacional dels nostres estudis de postgrau, un element de valor indubitable en el context del Campus d'Excel·lència Internacional i de la nostra posició en els rànquings internacionals, resultats ambdós dels quals ens sentim legítimament orgullosos, com a universitat pública de qualitat al servei de la societat, a la qual hui aportem nous doctors i doctores amb una excel·lent formació com a professionals i com a universitaris, perquè siga realitat que fer universitat i fer ciència és fer ciutat i fer societat.

Enhorabona i gràcies pel vostre excel·lent treball.

I continuant dins del mateix àmbit, és a dir, ciència i societat, passe a referir-me a l'altra vessant del solemne acte acadèmic de hui. Passe a felicitar, de tot cor i efusivament, el professor doctor Miguel Valcárcel Cases per la seua incorporació al Claustre de doctors i doctores de la Universitat de València, en virtut de l'acord de Consell de Govern, a proposta del Consell de Departament de Química Analítica i de la Junta de Centre de la Facultat de Química de la Universitat de València.

Una decisió que ha tingut en compte, com ens ha llegit la senyora secretària general de la Universitat, els rellevants mèrits acadèmics i científics que concorren en la seua persona, i en concret la seua excel·lent producció científica i les seues constants relacions amb la nostra universitat, plasmades en treballs conjunts des de 1981 i en la seua participació com a tutor d'estudiants valencians en la seua Universitat. Com assenyala la justificació de la proposta, no és exagerat indicar que el prestigi internacional de la química analítica espanyola es deu en bona mesura a l'esforç i la tenacitat del nostre nou *honoris*, com ha expressat també el professor Miguel de la Guardia Cirugeda en la seua magnífica *laudatio*.

Una incorporació al nostre Claustre en la qual no podem deixar d'esmentar la seua felix oportunitat en coincidir amb la celebració de l'Any Internacional de la Química, proclamat per l'Assemblea General de Nacions Unides, per la International Union of Pure and Applied Chemistry i per la UNESCO, en resposta així mateix a una iniciativa dels països del tercer món.

La intenció és celebrar els assoliments de la química com a ciència, però especialment, com correspon a l'actual percepció del valor social de la ciència, conscienciar la ciutadania sobre la contribució d'aquesta ciència al benestar i el progrés de la humanitat, amb un lema –'Química, la nostra vida, el nostre

futur'–, i amb una gran diversitat d'esdeveniments, publicacions, exposicions, reunions científiques, conferències, premis i activitats educatives, divulgatives i lúdiques. D'entre totes elles, permeta-se'm destacar la celebració d'una reunió en la qual químiques de tot el món recordaran el paper de Marie Curie en l'efemèride del centenari del seu Premi Nobel de Química.

Acostar la química a la ciutadania, destacant les seues aportacions a la millora de la producció agrícola, l'alimentació, la salut humana i animal mitjançant la incorporació de nous medicaments, i la recerca d'energies alternatives, contribuint a la sostenibilitat mediambiental.

Ha de recordar-se que, per a la Universitat de València, l'atractiu d'aquesta celebració deriva també de l'excel·lència de la nostra contribució científica en aquest àmbit. Ens situem entre les institucions més prestigioses internacionalment quant a la producció científica en química. I la tradició del seu estudi en la nostra universitat és també de les més antigues, amb una Facultat de Química en el grup d'excel·lència reconegut pels organismes internacionals, integrada en l'Espai Europeu d'Educació Superior, col·laboradora de l'estímul vocacional dels estudiants de secundària, i implicada, juntament als departaments i als instituts, en la generació i transferència del coneixement.

En aquest context, la incorporació al nostre Claustre del professor Valcárcel com a doctor *honoris causa* vol ser un reconeixement a la seua distingida trajectòria acadèmica i professional en aquests mateixos àmbits que acabe d'assenyalar, però també un homenatge a la disciplina que ell conrea i a la química valenciana i espanyola.

L'obra del professor Valcárcel ha tingut una àmplia repercussió internacional, tant per la seua producció científica (més de set-cents articles científics, seixanta-set tesis dirigides, dotze llibres, entre ells els 'Principios de la Química Analítica', un referent en la docència d'aquesta disciplina, onze patents, projectes i contractes internacionals, i altres contribucions en línies d'investigació com l'automatització i la miniaturització de processos analítics, així com de nanociència i nanotecnologia analítics, entre altres), com pel seu fructífer magisteri, el seu constant estímul i el seu exemple per a nombrosos investigadors i docents.

Un magisteri, per tant, didascàlic, en el qual no ha defugit implicar-se en tasques de gestió de la investigació i de la docència, com a coordinador de

química en l'ANEP i en l'ANECA, assessor de la Conferència de Rectors, president de la Comissió de Doctorat, expressió de la seua preocupació i interès per la qualitat dels estudis de doctorat, degà i vicerector en la Universitat de Còrdova [gràcies rector per acompanyar-nos en aquest acte], director de l'Instituto Andaluz de Química Fina y Nanoquímica, president de la divisió analítica de la Federació Europea de Societats Químiques, editor i membre de comitès editorials de revistes científiques internacionals, expert del programa SMT de la Unió Europea, etcètera.

Aquesta trajectòria l'ha fet creditor d'importants premis i reconeixements com, entre altres, la Medalla Robert Boyle de la Reial Societat de Química de Gran Bretanya i el Premi Nacional d'Investigació en Ciència i Tecnologia Químiques, i més recentment la seua elecció com a acadèmic de número de la venerable Real Academia de Ciencias Exactas, Físicas y Naturales.

Per tant, les tres ben conegudes missions de la universitat actual es troben admirablement reunides en la persona i trajectòria científica i acadèmica del professor Valcárcel. Però no podem oblidar que la funció última de la universitat, la qual la justifica i li dóna sentit i plenitud, és la seua dimensió social, la seua contribució, a través de la generació i transmissió del coneixement, al progrés i al benestar de la societat.

En aquest sentit, un aspecte que vull emfatitzar és la sensibilitat del nostre nou *honoris* per la responsabilitat social de la ciència, i de la química analítica en particular, més enllà dels interessos purament acadèmics o professionals. Aquest paper deriva de la responsabilitat en la generació i transmissió d'informació veraç, fiable, contrastable, accessible, necessària per a la presa de decisions fonamentals, a temps, en àmbits molt diversos i tan sensibles com ho poden ser el sector agroalimentari, el mediambient i la salut. Una responsabilitat en la qual el paper dels químics analítics és de cabdal importància per a la societat.

Recapitulant per a concloure la meua intevenció, el professor Miguel de la Guardia ens ha sintetitzat els continguts de l'àmplia i prolífica producció bibliogràfica, així com els distingits reconeixements acadèmics obtinguts pel nostre nou *honoris*, i ha exposat, magistralment, els nuclis centrals del seu pensament científic. I parafrasejant-lo, aquest català universal, format a Sevilla, 'mestre', en el profund significat de la paraula, a Còrdova i en altres universitats espanyoles i estrangeres, ha obert la química analítica espanyola a

l'horitzó internacional, i ha estat un dels investigadors de la química analítica més àmpliament coneguts i reconeguts per l'extensa difusió internacional de la seua obra.

La seua obra i el seu magisteri, doctor Valcárcel, ens recordaran sempre, en tindre'l en el nostre Claustre, aquest compromís acadèmic que ha mantingut amb la Universitat de València, i amb qui continuarem comptant des d'ara amb més raó que mai.

Ens congratulem, doctor Valcárcel, perquè, després de quasi quaranta anys transcorreguts des del seu juvenil primer doctorat en la universitat, reba hui aquest, també nou, doctorat per la Universitat de València, tal com els jòvens nous doctors i doctores que hui ens acompanyen en aquest acte.

I acabe ja. Miguel Valcárcel Cases és un universitari que destaca per la profunditat i la congruència de la seua producció científica, pel seu compromís amb la docència i amb la societat en la transferència del coneixement, la innovació i la sostenibilitat. Per tot això, la Universitat de València s'honora concedint al professor Miguel Valcárcel Cases el doctorat *honoris causa* que l'incorpora, amb plenitud de drets, al Claustre de doctors i doctores de la nostra més de cinc vegades centenària institució.

Enhorabona i moltes gràcies.